

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สิทธิในชีวิตเป็นสิทธิสูงสุดในบรรดาเสรีภาพของมนุษย์ กฎหมายหรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนจึงให้ความสำคัญคุ้มครอง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 32 วรรคแรก จึงบัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย” ดังนั้น การที่ชีวิตมนุษย์ต้องสูญสิ้นไปโดยมิใช่การตายตามธรรมชาตินั้น จึงมีกระบวนการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองต่อสิทธิในชีวิต กระบวนการยุติธรรมเป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในการที่จะเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นกลไกสำคัญที่เป็นหลักประกันการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ให้เกิดขึ้นได้จริงๆ โดยเหตุที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการชันสูตรพลิกศพนั้น มาจากหลักการที่ว่ารัฐจะต้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เมื่อเหตุการณ์ตายตามที่กฎหมายกำหนดไว้เกิดขึ้น รัฐจะต้องเข้ามารับผิดชอบในการค้นหาความจริงในความตายนั้น เพื่อหาสาเหตุและพฤติการณ์การตาย

โดยหลักบุคลากรทางสาธารณสุขและผู้ประกอบวิชาชีพด้านการแพทย์และสาธารณสุข นั้นหมายถึง บุคคลที่ได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์และสาธารณสุข อาจเป็นแพทย์ พยาบาล เภสัชกร ทันตแพทย์ หรือ ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาต่างๆ ก็ได้ เช่น แพทย์ที่ได้ขึ้นทะเบียนและมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม ก็เรียกว่า ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ทันตแพทย์ ก็เรียกได้ว่าเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม เภสัชกรก็เรียกได้ว่า ผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม เป็นต้น¹

เมื่อการประกอบวิชาชีพแพทย์ เป็นกิจกรรมที่จะต้องทำต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้ป่วย ซึ่งในการรักษาบางกรณีแม้แพทย์จะใช้เวลาระมัดระวังในการรักษาผู้ป่วยเป็นอย่างดี ถูกต้องตามหลักวิชาการแล้ว อาจมีเหตุแทรกซ้อนซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและร่างกายของผู้ป่วยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาการกระทำของแพทย์ เพื่อชี้ให้เห็นว่ากรณีใดแพทย์กระทำโดยประมาทเลินเล่อ เนื่องจากการใช้ความระมัดระวังต่ำกว่ามาตรฐาน ทำให้เกิด

¹ วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ ก (2546). กฎหมายการแพทย์: ความรับผิดชอบทางกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพด้านการแพทย์และสาธารณสุข. หน้า 34.

ความเสียหายต่อชีวิตและร่างกายของผู้ป่วย และกรณีใดความเสียหายนั้นเกิดขึ้นเนื่องจากเหตุแทรกซ้อนที่ไม่อาจป้องกันได้ แม้แพทย์จะได้ใช้ความระมัดระวังตามมาตรฐานแล้วก็ตาม

ในช่วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ข่าวเกี่ยวกับการกล่าวหาแพทย์ที่ปฏิบัติผิดพลาดต่อผู้ป่วยหรือละเลยการให้บริการแก่ผู้ป่วยโดยไม่สมควร ได้เกิดขึ้นอยู่เสมอ และในระยะหลังข่าวประเภทนี้มีปรากฏให้เห็นบ่อยครั้งขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากตัวอย่างคดีต่อไปนี้ เช่น

คดีหมายเลขแดงที่ 666/2549 คำพิพากษาศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานี (เกาะสมุย) เป็นกรณีที่แพทย์คนแรกซึ่งเป็นแพทย์ผู้รับผู้ป่วยซึ่งมีอาการปวดศีรษะเข้ารับการรักษาและได้สั่งยาเพทิดีน (Pethidine) จำนวน 50 มิลลิกรัม ให้ผู้ป่วยทุก 4 ชั่วโมง และยังสั่งยานอนหลับโดมิคุม (Dormicum) จำนวน 5 มิลลิกรัม ให้แก่ผู้ป่วยหากผู้ป่วยมีอาการนอนไม่หลับ ส่วนแพทย์คนที่สอง เป็นแพทย์เวรในโรงพยาบาลได้รับรายงานจากพยาบาลในคืนที่สองว่า ผู้ป่วยมีอาการปวดศีรษะมากจึงสั่งยาทางโทรศัพท์ให้แก่ผู้ป่วย โดยสั่งยา ترامอล (Tramol) และต่อมาก็สั่งยาแวลีียม (Valium) อันเป็นยานอนหลับหรือยาระงับประสาทให้แก่ผู้ป่วยโดยไม่ได้ไปตรวจอาการของผู้ป่วย วันรุ่งขึ้นพยาบาลไปพบว่าคนไข้เสียชีวิตแล้ว ญาติของผู้ป่วยจึงฟ้องแพทย์ทั้งสองและพยาบาลที่ดูแลผู้ป่วยเป็นคดีอาญา โดยคดีนี้ไม่ได้มีการชันสูตรพลิกศพ (Autopsy) เพื่อหาสาเหตุการตายของผู้ป่วยแต่อย่างใด

คดีหมายเลขแดงที่ 2961/2550 คำพิพากษาศาลจังหวัดทุ่งสง

คดีนี้จำเลยที่ 1 เป็นแพทย์ผู้ทำการลงมือผ่าตัดใส่ตั้งผู้ตาย จำเลยที่ 2 เป็นแพทย์ผู้ฉีดยาหาระงับความเจ็บปวดเข้าไขสันหลังผู้ตาย โดยวิธีที่เรียกว่าปลอกหลังจำเลยทั้งสองถูกฟ้องว่า มีความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ระหว่างการผ่าตัดปรากฏว่าผู้ตายเกิดอาการช็อกและหัวใจหยุดเต้น ระบบไหลเวียนของโลหิตล้มเหลว จำเลยทั้งสองหยุดผ่าตัดแล้วทำการกู้ชีพผู้ตายได้สำเร็จแล้วส่งต่อไปยังโรงพยาบาลอื่น ต่อมาผู้ตายได้ถึงแก่ความตาย ในการชันสูตรพลิกศพพบว่า สาเหตุการตายเกิดจากระบบหายใจและการไหลเวียนโลหิตล้มเหลว ซึ่งอาจเป็นผลมาจากสันเล็ดหัวใจหนาหรือยาชาที่ฉีดเข้าไขสันหลัง แต่ไม่ได้เกิดจากใส่ตั้งอักเสบ

คำพิพากษาของศาลเยอรมัน

แพทย์เยอรมันถูกฟ้องฐานทำให้คนตายโดยประมาท 2 ราย จำเลยเป็นสัลยแพทย์ผ่าตัดใส่ลวดให้ผู้ป่วยเพื่อตรึงกระดูกไหปลาร้าให้แก่ผู้ป่วยทั้งสอง ซึ่งเป็นหญิงอายุ 44 ปี และชายอายุ 19 ปี ทั้งคู่กระดูกไหปลาร้าหักจากอุบัติเหตุทางรถยนต์² ต่อมาผู้ป่วยถึงแก่ความตาย เนื่องจากลวดที่แพทย์ใส่ไว้เคลื่อนที่ไปทิ่มทะลุหัวใจ ศาลได้ขอความเห็นจากพยานผู้เชี่ยวชาญ พบว่าการผ่าตัดในลักษณะดังกล่าวจะลดอันตรายได้ แต่ก็ไม่ได้เป็นหลักประกันว่าจะป้องกันไม่ให้ลวดเคลื่อนตัว

² แหล่งเดิม.

ได้อย่างแน่นอน ดังนั้น ศาลจึงลงโทษศาลแพทย์ผู้นั้นในการประกอบวิชาชีพ โดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้ป่วยถึงแก่ความตาย แต่ลงโทษปรับอันเป็นโทษสถานเบาเท่านั้น³

จากตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว เมื่อมีการเสียชีวิตอันเกิดจากการรักษาพยาบาลของแพทย์โดยเฉพาะกรณีการตายอันเกิดจากการวางยาสลบหรือกรณีที่แพทย์ได้ทำการผ่าตัดเป็นเหตุให้ผู้ป่วยถึงแก่ความตายแล้วนั้น แพทย์วิสามัญ (แพทย์ผ่าตัด) หรือแพทย์ผู้ดูแลจะต้องทำความเข้าใจถึงสาเหตุการตายลงในหนังสือรับรองการตายด้วยว่า การตายนั้นเกิดจากสาเหตุใดเป็นแน่แท้ รายละเอียดการรักษาเป็นอย่างไร ดังนั้นการตายจากการรักษาของแพทย์จึงเป็นการตายโดยผิดธรรมชาติทั้งสิ้น อันประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดว่าจะต้องให้มีการชันสูตรพลิกศพเสมอ การชันสูตรพลิกศพ (Post-mortem Examination) คือ การตรวจสภาพศพเพื่อหาสาเหตุและพฤติการณ์แห่งการตาย โดยอาศัยความรู้ทางด้านการแพทย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขานิติเวชศาสตร์ มาเป็นหลักในการตั้งสมมติฐานเพื่อพิสูจน์และค้นหาความจริงเกี่ยวกับการตายนั้น โดยการชันสูตรพลิกศพแบ่งออกได้เป็น 2 วิธี ได้แก่ วิธีการแรก คือ การชันสูตรพลิกศพโดยไม่ผ่าศพตรวจ ซึ่งเป็นการตรวจสภาพภายนอกของศพเพื่อสันนิษฐาน ถึงสาเหตุและพฤติการณ์การตาย และวิธีการที่สอง คือ การชันสูตรพลิกศพโดยผ่าศพตรวจซึ่งจะกระทำเมื่อการตรวจสภาพภายนอกของศพไม่สามารถค้นหาหรือยืนยันสาเหตุและพฤติการณ์การตายที่แท้จริงได้ ซึ่งการผ่าศพเพื่อตรวจพิสูจน์ถือเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการพิสูจน์ถึงสาเหตุการตาย

ในปัจจุบัน การตายโดยผิดธรรมชาติจะต้องทำการชันสูตรพลิกศพหาสาเหตุการตายโดยเจ้าหน้าที่รัฐ 2 องค์การก็คือ พนักงานสอบสวนและแพทย์นิติเวช โดยหน้าที่หลักและความรับผิดชอบในการชันสูตรพลิกศพอยู่ที่พนักงานสอบสวนซึ่งแพทย์ทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ช่วยเหลือเท่านั้น โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 148 กำหนดให้มีการชันสูตรพลิกศพใน 2 กรณี คือ การตายโดยผิดธรรมชาติ และการตายอยู่ในระหว่างการควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งการตายโดยผิดธรรมชาตินั้น คือ ฆ่าตัวตาย ถูกผู้อื่นทำให้ตาย ถูกสัตว์ทำร้ายตาย ตายโดยอุบัติเหตุ และตายโดยยัง มิปรากฏเหตุ จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพโดยพนักงานสอบสวนและแพทย์นิติเวชเป็นหลัก หากไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้จึงเป็นหน้าที่ของแพทย์อื่นตามที่กำหนดไว้ เป็นผู้ทำการชันสูตรพลิกศพ แต่ไม่ต้องมีการไต่สวนการตายโดยศาล ส่วนการตายที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่ หรือ ตายในระหว่างอยู่ในควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติตามหน้าที่ (วิสามัญฆาตกรรม) ซึ่งทั้ง 2 กรณีนั้น กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการชันสูตรพลิกศพเป็นกรณีพิเศษและต้องมีการไต่สวนการตายโดยศาล ได้กำหนดให้องค์กรฝ่ายอื่นเข้ามา

³ แหล่งเดิม.

ตรวจสอบและร่วมสอบสวน คือ พนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครอง ทั้งนี้การไต่สวนจะทำได้ก็ต่อเมื่อการชันสูตรพลิกศพแล้วเสร็จ ดังนั้น ตามกฎหมายไทยจะมีกระบวนการตรวจสอบการตายด้วยกัน 2 ขั้นตอน กล่าวคือ การชันสูตรพลิกศพ กับ การไต่สวนการตายโดยศาล

การไต่สวนการตายโดยศาล เป็นการตรวจสอบกระบวนการชันสูตรพลิกศพและเป็นการคุ้มครองสิทธิของญาติผู้ตายได้ด้วย โดยให้อำนาจศาลในการตรวจสอบกระบวนการชันสูตรพลิกศพ ซึ่งกระทำโดยพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ฝ่ายแพทย์ พนักงานอัยการ และพนักงานฝ่ายปกครอง เพื่อให้การชันสูตรพลิกศพมีความโปร่งใสยิ่งขึ้น โดยศาลขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการไต่สวนและทำคำสั่ง รวมทั้งเรียกพยานที่อัยการ นำสืบมาแล้วมาสืบเพิ่มเติม หรือเรียกพยานหลักฐานอื่นมาสืบก็ได้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

กรณีในต่างประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษที่ใช้ระบบการชันสูตรพลิกศพระบบโคโรเนอร์ (Coroner System) โคโรเนอร์จะเป็นองค์กรหลักในการดำเนินการซึ่งขั้นตอนและกระบวนการในการค้นหาสาเหตุการตายของบุคคลนั้นให้อำนาจสืบสวนสอบสวนการตายที่เกิดจากการกระทำผิดอาญา ผู้ที่ไต่สวนการตายในนามของศาลเรียกว่า โคโรเนอร์ (Coroner) โดยมีเจ้าหน้าที่ของศาล (Coroner officer) เป็นผู้ช่วย ในการสอบสวนการตายซึ่งบางกรณีโคโรเนอร์อาจสั่งให้แพทย์ทำการตรวจศพ (Post-mortem Examination) เพื่อค้นหาเหตุการณ์ตายและหากผลการตรวจเพียงพอที่จะระบุได้ชัดเจนถึงสาเหตุการตายแล้ว โคโรเนอร์ไม่จำเป็นต้องทำการไต่สวนการตาย (Inquest) ก็ได้ เว้นแต่มีกฎหมายได้บัญญัติให้ต้องมีการไต่สวนการตายเสมอ ในการสอบสวนหรือไต่สวนโคโรเนอร์มีอำนาจเรียกพยานหลักฐานจากตำรวจมาพิจารณาได้ทั้งหมด เป็นต้น ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ใช้ระบบแพทย์สอบสวน (Examiner System) เป็นผู้มีอำนาจเต็มในการชันสูตรพลิกศพและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมดเกี่ยวกับการตายนั่น ตลอดจนการสอบสวนพยานบุคคลและรวมถึงอำนาจในการผ่าศพด้วยตนเองด้วย เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อการประกอบวิชาชีพแพทย์เป็นกิจกรรมที่จะต้องกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้ป่วย ซึ่งในการรักษาย่อมมีโอกาสผิดพลาดหรือเกิดอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานและเกิดอันตรายต่อชีวิตร่างกายและจิตใจของผู้ป่วยจนถึงแก่ความตายได้เสมอโดยเฉพาะกรณีการตายอันเกิดจากการวางยาสลบหรือกรณีที่แพทย์ได้ทำการผ่าตัดเป็นเหตุให้ผู้ป่วยถึงแก่ความตายซึ่งเป็นการตายโดยผิดธรรมชาติ กฎหมายจึงได้กำหนดให้มีการชันสูตรพลิกศพแบบธรรมดาเพื่อต้องการทราบถึงสาเหตุและรายละเอียดของการตายจากการรักษาพยาบาลของแพทย์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย ในปัจจุบันมิได้กำหนดให้มีการไต่สวนการตาย ดังเช่นกรณีตายอยู่ในระหว่างการควบคุมของเจ้าพนักงาน

ด้วยเหตุนี้ เมื่อการชันสูตรพลิกศพแบบธรรมดา โดยพนักงานสอบสวน และแพทย์นิติเวชนั้น ยังไม่มีประสิทธิภาพและไม่สามารถถ่วงดุลการทำความเข้าใจในหนังสือรับรองการตายของแพทย์ได้อย่างเพียงพอ ดังนั้น จึงควรนำระบบการชันสูตรพลิกศพแบบพิเศษ โดยเพิ่มพนักงานอัยการหรือศาล ที่เป็นองค์กรภายนอกที่เข้ามาตรวจสอบการตายจากการรักษาพยาบาลของแพทย์ เฉพาะกรณีการตายอันเกิดจากการวางยาสลบหรือกรณีที่แพทย์ได้ทำการผ่าตัดเป็นเหตุให้ผู้ป่วยถึงแก่ความตาย และควรนำระบบโคโรเนอร์ของประเทศอังกฤษซึ่งเป็นระบบการไต่สวนการตายโดยศาลมาปรับใช้ เมื่อมีการชันสูตรพลิกศพแล้ว กระบวนการไต่สวนการตาย นอกจากจะเป็นการไต่สวนเพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลผู้ตายและญาติแล้ว ยังถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องโดยศาลซึ่งเป็นองค์กรภายนอกได้อีกชั้นหนึ่ง อีกทั้งกระบวนการไต่สวนเป็นมาตรการตรวจสอบและถ่วงดุลการทำความเข้าใจในหนังสือรับรองการตายของแพทย์ให้มีประสิทธิภาพและโปร่งใสมากขึ้น ซึ่งจะช่วยป้องกัน มิให้แพทย์หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้ทำการรักษาพยาบาลได้กระทำการอันเกิดจากความประมาทเลินเล่อได้ในระดับหนึ่ง

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการตรวจสอบ ถ่วงดุลและการค้นหาความจริงถึงสาเหตุ พฤติการณ์ การตายในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อศึกษารูปแบบกระบวนการค้นหาและรวบรวมพยานหลักฐานในกระบวนการชันสูตรพลิกศพ ตามหลักสากลและในประเทศไทย เช่น องค์กรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการชันสูตรพลิกศพ ขั้นตอนการปฏิบัติการ
3. เพื่อศึกษาถึง บทบาท อำนาจ หน้าที่และความสำคัญในการทำความเข้าใจในหนังสือรับรองการตายของแพทย์ เมื่อมีความตายเกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาลเฉพาะกรณีการตายอันเกิดจากการวางยาสลบหรือกรณีที่แพทย์ได้ทำการผ่าตัดเป็นเหตุให้ผู้ป่วยถึงแก่ความตาย รวมถึงการชันสูตรพลิกศพของแพทย์ตามมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
4. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการตรวจสอบการตาย ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวนการตายในต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกาและสหพันธสาธารณรัฐเยอรมนี เป็นต้น นำมาปรับใช้ใน ประเทศไทย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความโปร่งใส

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

เมื่อมีการเสียชีวิตเกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาลของแพทย์แล้ว โดยเฉพาะกรณีการตายอันเกิดจากการวางยาสลบหรือกรณีที่ตายระหว่างหรือภายหลังการผ่าตัดซึ่งแพทย์จะต้องทำ

ความเห็นการตายลงในหนังสือรับรองการตายว่า การตายนั้นเกิดจากสาเหตุใดอย่างละเอียดไม่ว่าผู้ป่วยจะตายด้วยสาเหตุใดตามความเห็นแพทย์ก็ตาม การตายที่เกิดจากการวางยาสลบหรือแพทย์ได้ทำการลงมือผ่าตัดเป็นเหตุให้ผู้ป่วยถึงแก่ความตายนั้น จึงเป็นกรณีตายโดยผิดธรรมชาติทั้งสิ้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคแรก กำหนดไว้ว่าให้มีการชันสูตรพลิกศพ โดยพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นตั้งอยู่กับแพทย์นิติเวช ซึ่งพนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบหลัก เพื่อต้องการทราบถึงสาเหตุและรายละเอียดของการตายจากการรักษาพยาบาลของแพทย์

อย่างไรก็ตาม การชันสูตรพลิกศพแบบธรรมดา 2 องค์การนั้นยังไม่เป็นมาตรการที่จะทำการตรวจสอบและถ่วงดุลการทำความเข้าใจลงในหนังสือรับรองการตายของแพทย์ให้มีประสิทธิภาพและโปร่งใสอย่างเพียงพอ ดังนั้น จึงควรนำหลักการชันสูตรพลิกศพแบบพิเศษโดยเพิ่มพนักงานอัยการหรือศาลซึ่งเป็นองค์กรภายนอกได้เข้ามาทำการตรวจสอบและถ่วงดุลการทำความเข้าใจของแพทย์ เมื่อมีการชันสูตรพลิกศพหาสาเหตุการตายเป็นที่เรียบร้อยแล้วจึงควรนำมาตรการไต่สวนการตายโดยศาลตามระบบโคโรเนอร์ (Coroner) ของประเทศอังกฤษมาปรับใช้ เพื่อให้ศาลเป็นองค์กรเข้ามาตรวจสอบและถ่วงดุลการชันสูตรพลิกศพกรณีการตายอันเกิดจากการรักษาพยาบาลของแพทย์ อีกทั้งยังเป็นระบบที่ตรวจสอบการตายได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเป็นกลางซึ่งเป็นหลักประกันอันเพียงพอที่จะสามารถคุ้มครองสิทธิในชีวิตและเกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ตายและญาติของผู้ตาย แพทย์หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม และสังคมมากที่สุด

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

เมื่อมีการเสียชีวิตอันเกิดจากการรักษาพยาบาลของแพทย์โดยเฉพาะกรณีการตายอันเกิดจากการวางยาสลบหรือกรณีที่ตายระหว่างหรือภายหลังการผ่าตัด ซึ่งเป็นการตายโดยผิดธรรมชาติ ที่จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพตามกฎหมายเสมอ เนื่องด้วยการชันสูตรพลิกศพ เป็นกระบวนการตรวจสอบเพื่อค้นหาสาเหตุและพฤติการณ์แห่งการตายแก่บุคคล การรวบรวมพยานหลักฐาน และยักรวมถึงกระบวนการในการตรวจสอบและถ่วงดุลความเห็นแพทย์ จึงต้องศึกษาถึงหลักเกณฑ์ของกระบวนการชันสูตรพลิกศพ ไม่ว่าจะเป็นส่วนขององค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ มาตรการตรวจสอบและถ่วงดุลขององค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนและการคุ้มครองสิทธิของญาติผู้ตาย ตลอดจนการตรวจสอบความเห็นของแพทย์ด้วยการนำหลักการชันสูตรพลิกศพแบบพิเศษ คือ พนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช พนักงานอัยการหรือศาล และควรนำเรื่องการไต่สวนการตายโดยศาลของต่างประเทศมาปรับใช้กับประเทศไทยเพื่อเกิดความโปร่งใสและเป็นกลาง

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้ใช้วิธีวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา ทฤษฎี หลักกฎหมายการแพทย์ ตำรา บทความวิชาการจากวารสารและสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพและการไต่สวนการตายของทั้งประเทศไทยและต่างประเทศ ตลอดจนคำพิพากษา ข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุปและแนวคิดของข้อเสนอแนะต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบและเข้าใจถึงกระบวนการตรวจสอบ ถ่วงดุลและการค้นหาความจริงถึงสาเหตุพฤติการณ์การตายในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อทราบและเข้าใจถึงรูปแบบกระบวนการค้นหาและรวบรวมพยานหลักฐานในกระบวนการชันสูตรพลิกศพ ตามหลักสากลและในประเทศไทย เช่น องค์กรผู้มีอำนาจหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ ขั้นตอนการปฏิบัติการ
3. เพื่อทราบและเข้าใจถึงบทบาท อำนาจ หน้าที่และความสำคัญในการทำความเห็นลงในหนังสือรับรองการตายของแพทย์ เมื่อมีความตายเกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาลเฉพาะกรณีการตายอันเกิดจากการวางยาสลบหรือกรณีที่ตายระหว่างหรือภายหลังการผ่าตัด รวมถึงการชันสูตรพลิกศพของแพทย์ตามมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
4. เพื่อทราบและเข้าใจถึงกระบวนการตรวจสอบการตาย ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวนการตายในต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกาและสหพันธสาธารณรัฐเยอรมนี เป็นต้น นำมาปรับใช้ในประเทศไทย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความโปร่งใส